

Isaiah Berlins frihetsbegrepp

I efterskriften till *Fyra essäer om frihet* försöker Berlin ytterligare klargöra vad han menar med sina två frihetsbegrepp: positiv och negativ frihet. För det första menar han att det vid en närmare analys fortfarande inte rör sig om samma sak. För det andra menar han att 'positiv frihet' tenderar att förvanskas som begrepp och användas "som täckmantel för despotism i en större frihets namn".

Med *negativ frihet* menar han ett socialt eller politiskt begrepp - inte naturgivna förhållanden. Frihetsinskränkningar till följd av "icke-mänskliga inkräktanden" anser han inte ha "betydelse för existensen av samhällelig eller politisk frihet". "Om jag snubblar och faller och sålunda finner mig hindrad i min rörelsefrihet, kan jag inte rimligen sägas ha berövats någon grundläggande mänsklig rättighet."

Vad Berlin menar med *positiv frihet* är mera oklart. Det är i varje fall inte det som numera kommit att avses med positiv frihet: en generell handlingsförmåga, förmögenhet eller liknande. (Detta skulle jag kalla "materiell frihet".) Sannolikt är det denna användning av termen 'positiv frihet' som Berlin vill fördöma som en förvanskning med despotiska syften. Det förefaller som om Berlin avser "ett rättmätigt allmängiltigt mål" för samhällets styrelseskick - kanske någon sorts konstitutionell demokrati.

Den negativa friheten utgör svaret på frågan "**Hur mycket skall jag styras?**"

Den positiva friheten är svaret på frågan "**Av vem skall jag styras?**"

Slutligen för Berlin ett resonemang där han liknar vidden av den negativa friheten för en människa med "en funktion av vilka dörrar och hur många som står öppna för henne, vart de leder och hur öppna de är". Dessvärre är detta inte tillräckligt klargörande, till vilket jag återkommer.